

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Priština, 4. jula 2016. godine
Ref.br.:RK961/16

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI153/15

Podnosilac

Bekë Sh. Lajçi

**Zahtev za ocenu ustavnosti presude Rev. br. 219/15 Vrhovnog suda
Kosova od 1. septembra 2015. godine**

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Bekim Sejdiu, sudija
Selvete Gërzhaliu-Krasniqi, sudija i
Gresa Caka-Nimani, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je g. Bekë Sh. Lajçi, advokat iz Peći.

Osporena odluka

2. Osporena odluka je presuda Rev. br. 219/2015 Vrhovnog suda od 1. septembra 2015. godine, koju je podnosilac zahteva primio 12. oktobra 2015. godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je ocena ustavnosti osporene presude, kojom podnosilac zahteva tvrdi da su mu povređena prava garantovana Ustavom Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), prema članu 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje], članu 24. [Jednakost pred zakonom], i članu 46. [Zaštita imovine], kao i članu 6. Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: ESLJP).
4. Podnosilac zahteva je tražio od Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud) uvođenje privremene mere.

Pravni osnov

5. Član 113.7 Ustava, član 47. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon) i pravilo 29 Poslovnika o radu Ustavnog suda Kosova (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Sudom

6. Dana 19. decembra 2015. godine, podnosilac je putem pošte podneo zahtev Sudu.
7. Dana 22. januara 2016. godine, predsednica Suda je odlukom imenovala sudiju Altaya Suroya za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Robert Carolan, Ivan Čukalović i Arta Rama-Hajrizi.
8. Dana 19. februara 2016. godine, Sud je obavestio podnosioca o registraciji zahteva i poslao kopiju zahteva Vrhovnom sudu.
9. Dana 17. maja 2016. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i iznelo preporuku Sudu o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

10. Dana 9. oktobra 2012. godine, Osnovni sud u Peći je doneo presudu C. br. 1045/2005, kojom je delimično usvojio zahtev tužilje A.D., tako da je tuženog (u ovom slučaju podnosilac zahteva), obavezao da tužilji nadoknadi iznos novca određen u odluci na ime naknade štete, stečenog bez osnova, jer joj je u svojstvu advokata uzeo više novca za zastupanje pred redovnim sudovima od onog koji mu pripada prema tarifi Advokatske komore Kosova.
11. Osnovni sud je svoju presudu zasnovao na dokazima koje je podnela tužilja, na izjavama tuženog i veštačenju sudskog veštaka, advokata T.B. Osnovni sud je, između ostalog, u presudi naglasio:

“Iz izvedenih dokaza proizilazi da je tuženi tužilju zastupao u 5 predmeta pred Opštinskim sudom u Peći, i da je za te usluge istom na osnovu tarife Adokatske komore Kosova pripadao iznos od 3675,40 evra, tako da je isti dužan da tužilji vrati iznos od 7124,60 evra, kao sticanje bez osnova, zato što nije u skladu sa tarifama Advokatske komore Kosova.”

12. Dana 20. aprila 2015. godine, Apelacioni sud Kosova je presudom Ac. br. 4953/2012, odbio žalbu podnosioca zahteva kao neosnovanu, i potvrdio presudu prvostepenog suda.
13. U obrazloženju svoje presude Apelacioni sud je, između ostalog naglasio: *“Ovaj sud je ocenjujući zaključak i odluku prvostepenog suda našao da je isti pravilan, osnovan, zasnovan na spisima predmeta i zakonskim odredbama, u međuvremenu su dati opravdani razlozi koje prihvata i ovaj sud“*. Apelacioni sud je, pored toga, dodao: *“Žalbeni navodi tuženog ovaj sud ocenjuje kao neosnovanim, pošto prvostepeni sud nije počinio bitnu povredu odredaba parničnog postupka, a ni pogrešnu primenu materijalnog prava, na koje ovaj sud pazi po službenoj dužnosti.”*
14. Dana 19. marta 2015. godine, podnosilac je podneo zahtev za reviziju Vrhovnom sudu zbog: 1. povrede međunarodnih standarda o ljudskim pravima na sudski proces, pravilan i nepristrasan za pružanje tražene pravde (br. 6. EKLJP. 2. bitne povrede proceduralnih odredaba iz člana 118, st. 1 i 2, i dr., u vezi sa članom 208. ZPP, i 3. pogrešne primene odredaba materijalnog prava (član 395. ZPP) itd. Podnosilac zahteva je pred Vrhovnim sudom tražio i uvođenje privremene mere, zabranu primene prinudnog izvršenja pravosnažne presude P. br. 1045/2005 Osnovnog suda u Peći.
15. Dana 1. septembra 2015. godine, Vrhovni sud Kosova je presudom Rev. br. 219/2015 odbio, kao neosnovan, zahtev podnosioca za reviziju podnet protiv presude Ac. br. 4953/2012 Apelacionog suda Kosova od 20. aprila 2015. godine.
16. Što se tiče tvrdnji podnosioca zahteva, a posebno onih o povredi ljudskih prava, Vrhovni sud je obrazložio: *“Sud je razmotrio revizijske navode o kršenju međunarodnih standarda o ljudskim pravima na sudski postupak, pravilan i nepristrasan za pružanje tražene pravde, predviđene u članu 6 Evropske konvencije o ljudskim pravima, i iste je ocenio kao neosnovane, zato što se u reviziji samo generalno navodi da presude nižestepenih sudova sadrže takve povrede ove Konvencije, bez konkretnog objašnjenja o tome koje su to povrede, i gde one stoje. Dakle, ovaj sud zaključuje da su neosnovani revizijski navodi u pogledu takvih povreda Evropske konvencije o ljudskim pravima.”*
17. Vrhovni sud se, takođe, pozvao na sve tvrdnje podnosioca zahteva pojedinačno u vezi sa proceduralnim povredama i pogrešnom primenom materijalnog prava i na sve je dao adekvatno i široko obrazloženje.

Navodi podnosioca

18. Podnosilac zahteva je tvrdio da mu je osporenim odlukama povređeno pravo na pravično i nepristrasno suđenje (član 31. Ustava i član 6. EKLJP), jer presuda Vrhovnog suda nije obrazložena, i prema njemu, član 31. Ustava i član 6. EKLJP imaju imperativni zahtev obrazloženje odluka donetih od strane sudova i tokom čitavog sudskog procesa nije poštovan princip jednakosti oružja u postupku.
19. Podnosilac zahteva je, dalje, naglasio da dokazi koje je predočio sudu nisu isto razmatrani kao dokazi tužilje i istakao je da sud nije uzeo u obzir činjenicu da je on sa svojim klijentom imao usmeni dogovor koji odgovara članu 4.2 tarife Advokatske komore, „što znači dvostruka tarifa“.
20. Podnosilac zahteva, takođe, naglašava da su on i njegov kolega, advokat F. Gj., preduzeli zakonske mere u ime dece podnosioca: A.D., E.D. i L. D., kao i mnoge druge pravno - administrativne poslove, kao što je: umnožavanje, fotografisanje imovine, dobijanje imovinske dokumentacije, itd., na ime podnositeljke i njenih potomaka, koje redovni sudovi nisu uzeli u obzir kao dokaz, što je prema podnosiocu dovelo do povrede člana 24. Ustava [Jednakost pred zakonom].
21. Do povrede člana 46. Ustava u vezi sa članom 1. Protokola 1. EKLJP [Zaštita imovine] je došlo, prema podnosiocu zahteva, jer je sudskim odlukama proizvoljno lišen prava imovine na iznos novca koji je stekao na zakonit način, negirajući mu i legitimno očekivanje nad navedenom „imovinom“ koju je svakako uživao na osnovu valjanog posla.

Prihvatljivost zahteva

22. Da bi sudio zahtev podnosioca, Sud prvo ocenjuje da li je podnosilac ispunio uslove prihvatljivosti, predviđene Ustavom i dalje precizirane u Zakonu i Poslovniku.
23. U tom smislu, Sud se poziva na član 113.7 Ustava, koji propisuje:

“Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom”.
24. Sud, pored toga, uzima u obzir član 48. [Tačnost podneska] Zakona, koji propisuje:

“Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori”.
25. Sud, takođe, uzima u obzir pravilo 36 Poslovnika, koje propisuje:

“(1) Sudu je dozvoljeno da rešava zahtev:

d) ako je zahtev prima facie opravdan ili nije očigledno neosnovan.

i

(2) Sud proglašava zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi:

b) da iznete činjenice ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju o kršenju ustavnih prava”.

26. Pri oceni tvrdnji koje je pokrenuo podnosilac zahteva, Sud primećuje da se osporava presuda Rev. br. 219/2015 od 1. septembra 2015. godine.

Relevantne ustavne odredbe koje se odnose na slučaj

Član 31 [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje]

1. Svakom se garantuje jednaka zaštita prava pred sudom, ostalim državnim organima i nosiocima javnih.
2. Svako ima pravo na javno, nepristrasno i pravično razmatranje odluka o pravima i obavezama ili za bilo koje krivično gonjenje koje je pokrenuto protiv njega/nje, u razumnom roku, od strane nezavisnog i nepristrasnog, zakonom ustanovljenog, suda“.

[...]

Član 46 [Zaštita imovine]

1. Garantuje se pravo na imovinu.
2. Korišćenje imovine je regulisano zakonom, u skladu sa javnim interesom.
3. Niko se ne može arbitrarno lišiti lične imovine. Republika Kosovo ili javne vlasti Republike Kosovo mogu izvršiti eksproprijaciju imovine ako je ista u skladu sa zakonom, ako je neophodna ili adekvatna za postizanje javnih ciljeva ili podržavanje javnog interesa, a za koju se vrši neposredna adekvatna kompenzacija licu ili licima, imovina kojih se eksproriše“.

[...]

Član 6. EKLJP [Pravo na pravično suđenje]

1. Prilikom utvrđivanja građanskih prava i obaveza ili osnovanosti bilo kakve krivične optužbe protiv njega, svako ima pravo na pravično suđenje i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristrasnim, zakonom ustanovljenim sudom. Presuda se izriče javno, ali se novinari i javnost mogu isključiti s čitavog ili jednog dijela suđenja u interesu morala, javnog reda ili nacionalne sigurnosti u demokratskom društvu, kada to nalažu interesi maloljetnika ili zaštite privatnog života strana u

sporu, ili kada to sud smatra izričito neophodnim zato što bi u posebnim okolnostima publicitet mogao naneti štetu interesima pravde..

2. Svako ko je optužen za krivično djelo smatra se nevinim dok se njegova krivica po zakonu ne dokaže.

[...].”

27. Ocenjujući ustavnost osporene presude u odnosu na tvrdnje o povredi Ustava i EKLJP i činjenice predstavljene od strane podnosioca zahteva, upoređujući te činjenice sa sadržajem gore navedenih odredaba, Sud utvrđuje da su navedene tvrdnje zasnovane na “*pogrešnom i nepotpunom utvrđivanju činjeničnog stanja, pogrešnoj i nejednakoj oceni dokaza predstavljenim od strane stranaka u procesu od strane redovnih sudova, nedostatku odgovarajućeg obrazloženja u sudskim odlukama. U tom smislu, sud će razmotriti svaku od tvrdnji pokrenutih od strane podnosioca zahteva.*”

Navodna povreda člana 31. Ustava – člana 6. EKLJP

28. Sud naglašava da je pravo na pravično i nepristrasno suđenje [član 31. Ustava] jedno od najosnovnijih prava predviđenih Poglavljem II Ustava i predstavlja predušlov za implementaciju principa vladavine prava u demokratskom društvu.
29. Sud je stalno naglašavao da je, prema opštim pravilima, predmetna nadležnost i dužnost redovnih sudova da ocene činjenice koje se nalaze pred njima (vidi: predmet KI47-48/15, ocena ustavnosti presude AC-II-14-0057 Posebne komore Vrhovnog suda Kosovo, od 12. marta 2015. godine, podnosioci zahteva: *Beqir Kosokoviku i Mustafë Lutolli*) i nije dužnost Suda, takođe, da utvrdi da li su određeni svedoci pozvani da svedoče ili određeni dokazi izabrani da se razmatraju pred redovnim sudovima, kao što ističe podnosilac, ili da li su izjave svedoka ispravno predstavljene kao dokazi slučaja (vidi: *Kostovski protiv Holandije*, tačka 39,1989).
30. Nije nadležnost Suda da svojom ocenom činjenica zameni ocenu redovnih sudova, jer je zadatak ovog Suda je da oceni da li je sudski postupak u celosti bio pravičan i nepristrasan, kao što je propisano članom 6. EKLJP, odnosno članom 31. Ustava (vidi, između ostalog: *Edwards protiv Ujedinjenog Kraljstva*, 16. decembar 1992. godine, str. 34, serija A, br. 247 i *B. Vidal protiv Belgije*, 22. april 1992. godine, str. 33, serija A, br. 235).
31. Za Sud su, u principu, suštinska pitanja od čijih postojanja zavisi ocena mogućih povreda ustavnih prava, a ne očigledno pravna pitanja koja su uglavnom bile činjenice predstavljene od strane podnosioca zahteva (vidi: *mutatis mutandis*, i.a *Akdivar protiv Turske*, 16. septembar 1996. godine, R.J.D, 1996 - IV, stav 65).
32. Na osnovu principa supsidijarnosti, Sud ne može da preuzme ulogu suda četvrtog stepena i ne sudi u vezi sa konačnim ishodom sudskih odluka (vidi predmet: *FcMetrebi protiv Gruzije*, st. 31, presuda ESLJP od 31. jula 2007.

godine), a sudeći prema okolnostima slučaja, primarni cilj podnosioca zahteva je izgleda bio upravo osporavanje ishoda sudskog procesa.

33. Kada je reč o tvrdnjama podnosioca zahteva, Sud naglašava da je pravo na obrazloženu sudsku odluku jedan od bitnih elemenata prava na pravično i nepristrasno suđenje, garantovano Ustavom i EKLJP, i neuspeh sudova ili drugih javnih organa da obrazlože svoje odluke u meri u kojoj to zahtevaju procesne i materijalne garancije iz člana 6. EKLJP, svakako dovodi do povrede ovog prava.
34. Međutim, Sud smatra da ništa u slučaju predstavljenom od strane podnosioca zahteva ne dokazuje da redovni sudovi nisu uspeali da obrazlože svoje odluke i da je sudski postupak u ovom predmetu, u celosti, bio nepravičan i proizvoljan, da bi Ustavni sud mogao da utvrdi da je povređena sama suština prava na pravično i nepristrasno suđenje.
35. Na osnovu gore navedenog, redovni sudovi su trebali da ocene činjenično stanje i štaviše, utvrđeno stanje su potkrepili i u izveštajima veštaka u određenoj oblasti. Sudu, takođe, nije pružen nikakav dokaz o nejednakom tretiranju stranaka u postupku koji bi bio pokazatelj činjenice da je podnosilac zahteva postavljen u nepovoljniji položaj u odnosu na suprotnu stranku, u meri u kojoj se znatno degradira sudski proces u celosti (vidi: presudu *Dombo Beheer protiv Holandije*, presuda od 27. oktobra 1993. godine, serija A br. 274), stoga, u ovakvim okolnostima, Sud smatra da osporenim odlukama nije povređen član 31. Ustava i član 6. EKLJP.
36. Sud, pored toga, smatra da je Vrhovni sud, kao i nižestepeni sudovi (vidi: stavove 10, 11, 15 presude), potpuno obrazložio sudske odluke u vezi sa tvrdnjama podnosioca zahteva, a posebno one koje se odnose na međunarodne standarde za ljudska prava, objašnjavajući na pravičan način zašto nisu povređene i obrazložio je i tvrdnje o povredi zakonskih odredaba pokrenutih od strane podnosioca zahteva.

Navodna povreda člana 46. i člana 1. Protokola 1 EKLJP

37. Što se tiče tvrdnje podnosioca zahteva o povredi člana 46. Ustava [Zaštita imovine], u vezi sa članom 1. Protokola 1. EKLJP, Sud smatra da je podnosilac zahteva pogrešno prišao konceptu „imovine“ i konceptu „legitimno očekivanje“ u odnosu na sudsku praksu ESLJP, kao i postojeću praksu Ustavnog suda, kada je pomenuo slučajeve iz sudske prakse ovih institucija, a koje nisu primenjive u njegovom slučaju.
38. U tom smislu, Sud naglašava da prema sudskoj praksi ESLJP ne postoji „legitimno očekivanje“ u slučajevima kada postoji spor u tumačenju i primeni zakona na snazi, a redovni sudovi domaćeg sistema odbacuju ili odbijaju podneske podnosioca kao što se to desilo u ovom slučaju (vidi: predmet *Jantner protiv Slovačke*, presuda od 4. marta 2003. godine, ESLJP).
39. U okolnostima ovog slučaja, on se ne može porediti sa spojenim slučajevima KI58/09,59/09.....13/10 (vidi: presudu Suda, podnosilac zahteva: *Gani Prokshi i 16 bivših radnika EKK-a*), jer je u tom slučaju Sud, pozivajući se na

pravo na imovinu, legitimno očekivanje vezano sa imovinom, između ostalog, u stavu 58, utvrdio: “Ustavni sud smatra da su podnosioci zahteva, kada su potpisivali sporazume sa EKK, imali legitimno očekivanje da će imati pravo na mesečnu naknadu u iznosu od 105 evra do uspostavljanja fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje.”

40. Sud je, pored toga, u obrazloženju navedene presude, naglasio: “*Takvo legitimno očekivanje zagarantovano je članom 1. protokolom br. 1 Konvencije, njegov karakter je konkretan a ne čista nada i zasniva se na zakonskoj odredbi ili pravnom aktu, tj. sporazumu sa EKK (predmet: Ibrahimija i ostalih, stav 61; takođe, mutatis mutandis Gratzinger i Gratzingerova protiv Republike Češke (dec), br. 38794/98, stav 73, ECHR 2002-VII).*”
41. Sud je, dakle, u navedenom slučaju utvrdio bez ikakve sumnje da je među stranama postojao pismeni sporazum, obavezujući za stranke, i određeni novčani iznos koji je trebalo da se isplaćuje u mesečnom iznosu, dok u slučaju podnosioca nemamo takav sporazum, a pogotovo kada se novčana naknada za pružene usluge ne zasniva na pravnom formalizovanim aktu, već prema podnosiocu zahteva na usmenom sporazumu čiju su tačnost ocenili redovni sudovi sa sudskim odlukama i koji se pokazao da nije u skladu sa tvrdnjama podnosioca zahteva.
42. U ovakvim okolnostima, Sud smatra da ne postoje elementi legitimnog očekivanja nad imovinom i shodno tome, nema ni povrede člana 46. Ustava i člana 1. Protokola 1. EKLJP.

Zahtev za uvođenje privremene mere

43. Član 54 (1) Poslovnika, propisuje: “*U svakom vremenu dok zahtev nije rešen pred Sudom i kada Sud nije presudio o merodavnosti predmeta, strana može zahtevati uvođenje privremenih mera*”.
44. Sud se, dalje, poziva na pravilo 55 (4) Poslovnika, koje propisuje:

“(a) je strana koja zahteva uvođenje privremenih mera pokazala prima facie slučaj o merodavnosti predmeta i, ukoliko prihvatljivost još uvek nije utvrđena, prima facie slučaj o prihvatljivosti predmeta;
(b) je strana koja zahteva uvođenje privremenih mera je dokazala da će pretrpeti nepopravljivu štetu ukoliko se ne dozvoli privremena mera; ili
(c) je privremena mera u javnom interesu.

Ukoliko strana koja zahteva privremene mere nije pokazala potrebne prikaze, Veće za razmatranje treba da preporuči odbijanje zahteva”.
45. Međutim, pošto je zahtev podnosioca očigledno neosnovan i kao takav neprihvatljiv, Sud zaključuje da zahtev za uvođenje privremene mere ne može biti predmet razmatranja i stoga, treba da se odbije.
46. U ovakvim okolnostima, Sud utvrđuje da činjenice predstavljene od strane podnosioca ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju o povredi ustavnog prava

ili prava garantovanog EKLJP; dakle, ne može se zaključiti da postoji povreda ljudskih prava osporenom odlukom i u skladu sa pravilom 36, stav 2, tačka b i d, nalazi da zahtev mora da se proglašeni neprihvatljivim, kao očigledno neosnovan.

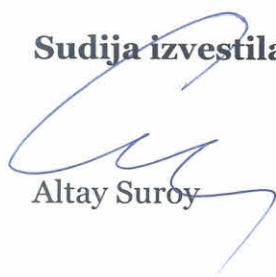
IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 47. Zakona i pravilom 36 (2) b) i d) Poslovnika, 17. maja 2016. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

- I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;
- II. DA DOSTAVI ovu odluku stranama;
- III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u skladu sa članom 20. 4 Zakona;
- IV. Ova odluka stupa na snagu odmah

Sudija izvestilac

Altay Suroy

Predsednica Ustavnog suda

Arta Rama-Hajrizi